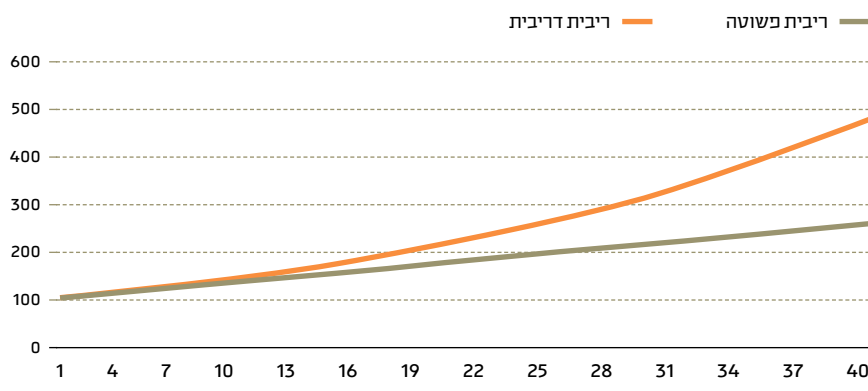

הקסם של הריבית דריבית

מאת אביה ספינק

כותרת

ריבית דריבית עבור 4% ריבית לפי שנות צבירה

מקור: חישובי המחבר

ואינם מביאים בחשבון את הריבית על הריבית. התרשים בעמוד זה מציג את הפער המשמעותי בין החשיבה הלינארית לבין התוצאה האמתית. ככל שעוברות יותר שנות חיסכון, הגרף האמיתי מתרחק מהלינארי. לא קל להסביר לצעירים בני 25 כמה חשוב להתחיל לחסוך לפנסיה בגיל צעיר. המחקרים מראים שבדרך כלל אנשים מתחילים לחשוב על פנסיה רק בגיל 35 ואילך. הפנסיה היא דבר רחוק, ולצעירים יש העדפת זמן - הם רוצים לעשות מעשים כאן ועכשיו, ונראה להם שיש להם מספיק זמן להתחיל לחשוב על הדברים הללו. הגרף והנתונים שהכאנו מראים שהמצב אחר, ושאי אפשר לדחות. לכן לא מספיק שיש חוק פנסיית חובה - חייבים להבין את הדברים המרכזיים והחשובים. גם סטודנט שעובד כמלצר חייב להפריש לפנסיה על כל הכנסתו. הוא יגיד תודה על העצה הזו כאשר יגיע לגיל 40 וייווכח לראות שמצבו הפנסיוני טוב, בזכות אותו הכסף שהפריש וחשב שזהו נדנדו של וקנים שאינם מבינים את החיים.

הפנסיה בגיל הפרישה - וזאת בריבית ריאלית נמוכה יחסית, של 4%, אף שקרנות הפנסיה הניבו בשנים האחרונות יותר מ-5%. ייתכן שגם חברות וחבריה הכנסת שמתנגדים להעלאת גיל הפרישה לנשים מ-62 כיום ל-67, אינם מבינים את הכוח של תוספת שנות חיסכון. אילו היו מבינים, היו בוודאי משנים את דעתם. עבור אישה שעובדת מגיל 27, חמש השנים הנוספות הללו, עשויות לתרום 20% נוספים לסכום החיסכון - בדיוק כמו בדוגמה שבה פתחנו. זו תוספת שנשים ממש נזקקות לה. ואם יש מקצועות שבהם קשה להמשיך לעבוד בגלל שחיקה, אין זו סיבה לפגוע בפנסיה של שאר הנשים שיכולות להמשיך ולעבוד. זאת ועוד, התוספת לקצבה שיקבלו נשים בגיוח משנות עבודה הנוספות תהיה למעשה גבוהה עוד יותר, כיהן יפרשו על פני תוחלת חיים נמוכה יותר - החל מגיל 67 ולא מגיל 62 ניסויים שנערכו באוניברסיטאות בעולם, הראו כי רבים אינם אומדים נכונה את השפעת הריבית דריבית, למועשה, הם אומדים את ההשפעה בצורה פרופורציונית לינארית,

מחקר שנערך במרכז לפנסיה, ביטוח וזרימות פיננסיות על נתוני קרנות הפנסיה הישראליות הפנסיה הצפויה לרבים מהעובדים בישראל תהיה נמוכה - רק כ-40% במוצע משכרם האחרון. [משכר אחרון של 10,000 ש"ח הפנסיה תהיה 4000 ש"ח בלבד] הגורם המרכזי לכך הוא הוותק הקצר בקרנות - 6.8 שנים במוצע למבוטח בגיל 40 במקום 15 שנה למי שהתחיל לעבוד בגיל 25. מדוע חשוב להתחיל לחסוך כבר בגיל צעיר? הסיבה היא פעולת הריבית

דריבית (Compound Interest), הבעיה היא שקשה מאוד להבין את הכוח העצום של ריבית דריבית - מה שאיינשטיין כינה "הפלא השמיני של הבריאה". כדי להדגים את העניין, ננסו לענות על השאלה הבאה: אם בגיל 25 נפקיד 100 שקל בקרן פנסיה, בריבית של 4%. כמה כסף יהיה לנו בגיל 65? בניסויים שנערכו, כמעט כל האנשים שנשאלו שאלה זו לא הצליחו לחשב נכונה את סכום החיסכון, ואמדו מספר נמוך מדי. התשובה הנכונה היא 480 שקל - משמע, סכום החיסכון צמח כמעט פי חמישה. ריבית דריבית הוא מונח שפירושו שהריבית שנצברת בתוך הקרן מניבה גם היא ריבית, וזו מניבה בתורה עוד יותר ריבית וכן הלאה והלאה. הכסף מרבה את עצמו. (התוצאה) ראו תרשים) היא של גידול אקספוננציאלי של סכום החיסכון על פני השנים, כאשר השנים האחרונות הן אלו שתורמות הכי הרבה לצבירה. בדוגמה שלעיל, אילו הייתה הצבירה רק ל-35 שנים ולא ל-40, היה החיסכון הכולל מסתכם ב-395 שקל בלבד. חמש שנים נוספות, שהן 14% מזמן החיסכון, תורמות 21% לסכום הצבור בקרן.

אילו אנשים צעירים היו מבינים זאת, הם לא היו מושכים את כספיהם הפיצויים שהם מקבלים מקרן הפנסיה. הם אינם מבינים שכל שקל שהם לוקחים מהחיסכון שלהם - למשל, כדי לנסוע לחו"ל או לקנות מכונית - עולה להם 12.2018 | תמונה: Shutterstock.com

הכותב הוא פרופסור לכלכלה וראש המרכז לפנסיה, ביטוח ופיננסים באוניברסיטת בן גוריון בנגב

הריבית שנצברת בתוך הקרן
מניבה גם היא ריבית, וזו מניבה
בתורה עוד יותר ריבית וכן הלאה
והלאה. התוצאה היא של גידול
אקספוננציאלי של סכום החיסכון
על פני השנים, כאשר השנים
האחרונות הן אלו שתורמות הכי
הרבה לצבירה